

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

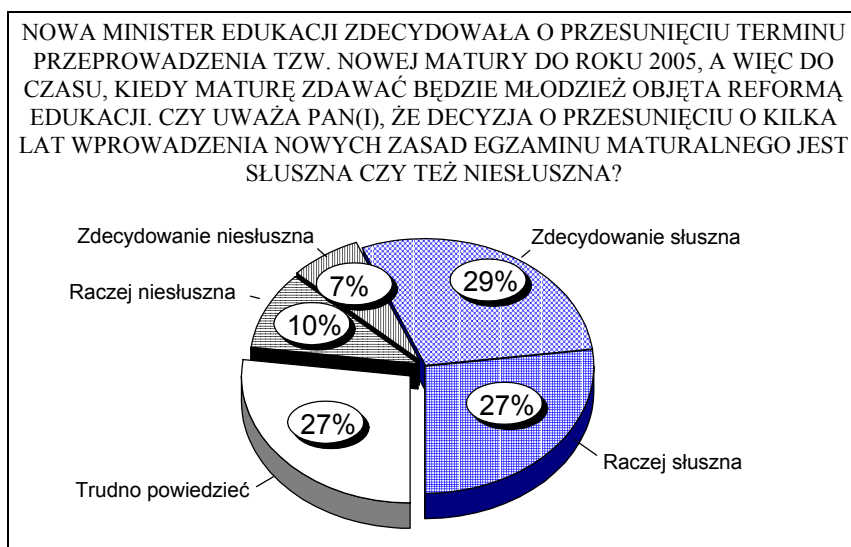
BS/160/2001

STARA CZY NOWA MATURA?

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2001

- Większość ankietowanych (56%) uważa, że rozporządzenie ministra oświaty przesuwające termin wprowadzenia nowej matury na 2005 rok jest słuszne. Przeciwną opinię wyraża mniej niż jedna piąta ogółu dorosłych Polaków (17%). Znaczny odsetek (27%) nie ma wyrobionego zdania na ten temat.

- Ponad połowa badanych (55%) ocenia, że pozostawienie tegorocznym maturzystom decyzji, czy chcą zdawać starą czy nową maturę, jest dobrym rozwiązaniem. Jednak prawie co czwarty respondent (23%) jest przeciwnego zdania.
- W sprawie sposobu oceniania maturzystów opinie są podzielone. Nieco ponad dwie piąte badanych (43%) uważa, że dla młodych ludzi zdających egzaminy maturalne jest lepiej, jeśli oceniani są przez niezależnych ekspertów spoza szkoły, natomiast prawie dwie piąte (39%) sądzi, że jest lepiej, gdy młodzież oceniają nauczyciele z danej szkoły. Pozostali respondenci nie mają zdania w tej sprawie.
- Trzy piąte ankietowanych (59%) uważa, że egzamin z matematyki na maturze powinni zdawać tylko ci, którym jest to potrzebne ze względu na przyszłe studia. Niespełna jedna trzecia (31%) opowiada się za egzaminem obowiązkowym dla wszystkich.

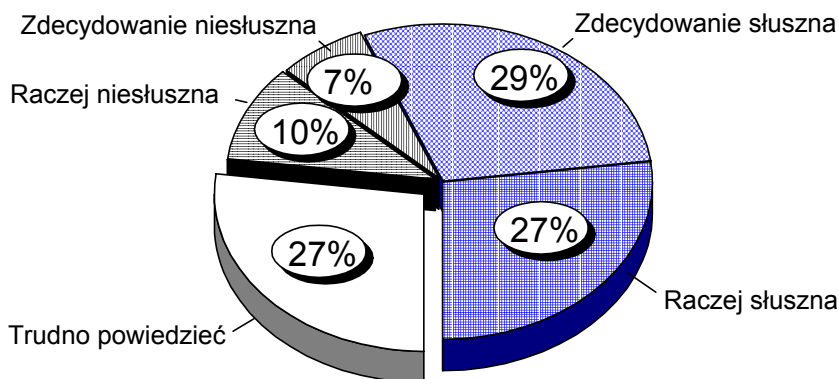
Odłożenie terminu wprowadzenia nowej formuły egzaminu maturalnego nie było zaskoczeniem. Mówili o tym w przedwyborczych wystąpieniach liderzy SLD, także minister edukacji i sportu wielokrotnie zapowiadała, że podejmie taką decyzję. Mimo to przesunięcie nowej matury o trzy lata spotkało się z licznymi głosami krytycznymi, zwłaszcza ze strony osób przygotowujących nowy egzamin dojrzałości, oraz z zarzutami dezorientowania młodzieży. Jak decyzja o przesunięciu terminu wprowadzenia nowej matury została przyjęta przez ogół dorosłych obywateli naszego kraju? Temat ten podjęliśmy w listopadowym sondażu¹. Zapytaliśmy również badanych, co sądzą o systemie oceny maturzystów i obowiązku zdawania matematyki na maturze - dwóch kwestiach związanych z nowym egzaminem dojrzałości, budzących także duże emocje społeczne.

PRZESUNIĘCIE TERMINU

Ponad połowa ankietowanych (56%) uważa, że decyzja o przesunięciu terminu wprowadzenia nowej matury jest słuszna. Przeciwną opinię wyraża mniej niż jedna piąta ogółu dorosłych Polaków (17%). Znaczny odsetek osób (27%) nie ma wyrobionego zdania na ten temat albo nie jest pewien, co byłoby lepsze: wprowadzenie nowej matury już teraz czy przesunięcie tego terminu na 2005 rok.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (138) przeprowadzono w dniach 9-12 listopada 2001 roku na 968-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. NOWA MINISTER EDUKACJI ZDECYDOWAŁA O PRZESUNIĘCIU TERMINU PRZEPROWADZENIA TZW. NOWEJ MATURY DO ROKU 2005, A WIĘC DO CZASU, KIEDY MATURĘ ZDAWAĆ BĘDZIE MŁODZIEŻ OBJĘTA REFORMĄ EDUKACJI. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE DECYZJA O PRZESUNIĘCIU O KILKA LAT WPROWADZENIA NOWYCH ZASAD EGZAMINU MATURALNEGO JEST SŁUSZNA CZY TEŻ NIESŁUSZNA?

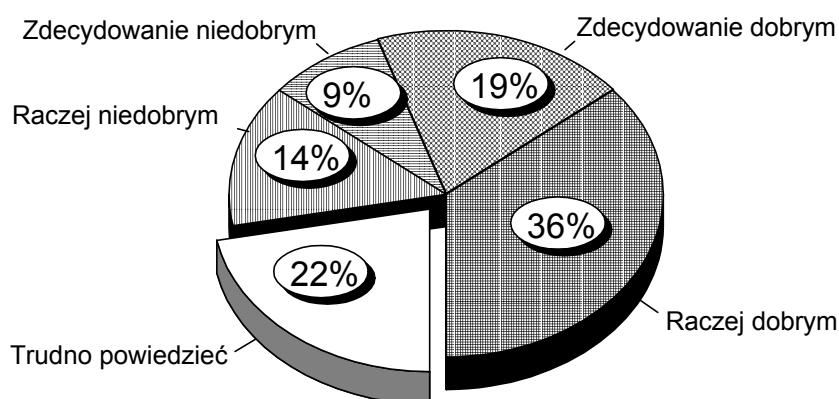

Warto dodać, iż ankietowani, którzy mają dzieci w gimnazjum, częściej niż pozostali są zdania, że decyzja o przesunięciu terminu wprowadzenia nowej matury jest słuszną (odpowiednio: 65% i 55% wskazań). Opinię tę częściej niż inni podzielają również ci, których dzieci uczą się w szkole średniej (70% wobec 54%).

Ogólnie rzecz biorąc, im ankietowani są młodszy, tym częściej uważają, że decyzja nowej minister edukacji była słuszną; częściej też mają wyrobione zdanie na ten temat (zob. tabele aneksowe). O słusznosci tej decyzji szczególnie często przekonani są najmłodsi badani, w wieku od 18 do 24 lat (78%) oraz uczniowie i studenci (74%), natomiast o tym, że jest ona niesłuszną - mieszkańcy wielkich aglomeracji miejskich (26%). Na opinie w tej kwestii bardzo wyraźny wpływ ma orientacja polityczna ankietowanych - przeciwnikami rozporządzenia ministra wyraźnie częściej są osoby identyfikujące się z prawicą (29%) niż deklarujące poglądy centrowe (19%) czy lewicowe (11%). Może to świadczyć, że akceptacja decyzji rządowych jest w dużej mierze uwarunkowana ogólnym poparciem dla rządu.

Ponad połowa badanych (55%) ocenia, że stworzenie tegorocznym maturzystom możliwości wyboru egzaminu dojrzałości - zdawania według starych lub nowych zasad - jest rozwiązaniem dobrym. Jednak prawie co czwarty respondent (23%) uważa, że jest to niedobre rozwiązanie.

RYS. 2. TEGOROCZNI MATURZYŚCI BĘDĄ MOGLI SAMI WYBRAĆ, CZY CHCĄ ZDAWAĆ MATURĘ WEDŁUG STARYCH ZASAD CZY WEDŁUG NOWYCH ZASAD, KTÓRE MIAŁY BYĆ POCZĄTKOWO WPROWADZONE JUŻ W TYM ROKU. CZY, PANA(I) ZDANIEM, TAKA MOŻLIWOŚĆ WYBORU - ZDAWANIE MATURY WEDŁUG STARYCH LUB NOWYCH ZASAD - JEST ROZWIĄZANIEM DOBRYM CZY TEŻ NIEDOBRYM DLA TEGOROCZNYCH MATURZYSTÓW?

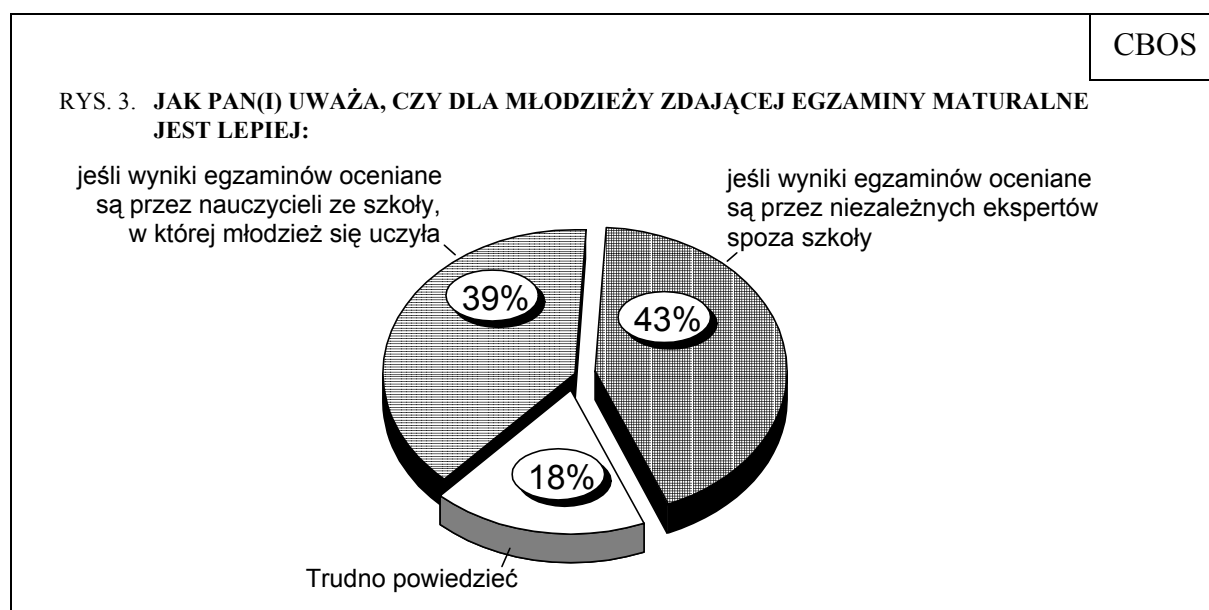

Nie wszystkie osoby, które uznały za słuszną decyzję o przesunięciu terminu wprowadzenia nowej matury, zarazem uważają, że możliwość wyboru egzaminu dojrzałości w tym roku jest rozwiązaniem dobrym (71% spośród nich). Wśród przeciwników odroczenia nowej matury poglądy na temat możliwości wyboru egzaminu w tym roku są podzielone - 43% z nich uważa, że jest to dobre rozwiązanie, a 47% wyraża przeciwną opinię.

Im ankietowani są młodszy, tym częściej uważają, że pozostawienie uczniom decyzji, czy chcą zdawać nową czy starą maturę, jest rozwiązaniem dobrym. Jednak wśród najmłodszych respondentów (w wieku od 18 do 24 lat) oraz uczniów i studentów - po części więc tych, których to osobiście dotyczy - więcej jest niż wśród pozostałych badanych przeciwników takiego rozwiązania (zob. tabele aneksowe). Przypuszczalnie jest to wyraz protestu wobec tak późnych zmian zasad zdawania matury lub tego, że możliwość wyboru istnieje tylko w tym roku. O tym, że jest to rozwiązanie niedobre, częściej niż inni przekonani są także ankietowani o poglądach prawicowych. Natomiast ci, których dzieci uczą się w szkołach średnich, częściej niż pozostali są zwolennikami możliwości wyboru matury (odpowiednio: 69% i 53%).

SPOSOBY OCENIANIA

Opinie badanych w sprawie sposobu oceniania młodzieży zdającej egzaminy maturalne są podzielone. Nieco ponad dwie piąte respondentów (43%) uważa, że dla młodych ludzi zdających egzamin dojrzałości jest lepiej, jeśli oceniani są przez niezależnych ekspertów spoza szkoły, ale prawie dwie piąte (39%) sądzi, że lepiej jest, gdy młodzież oceniają nauczyciele z danej szkoły. Pozostali badani (18%) nie mają wyrobionego zdania na ten temat.

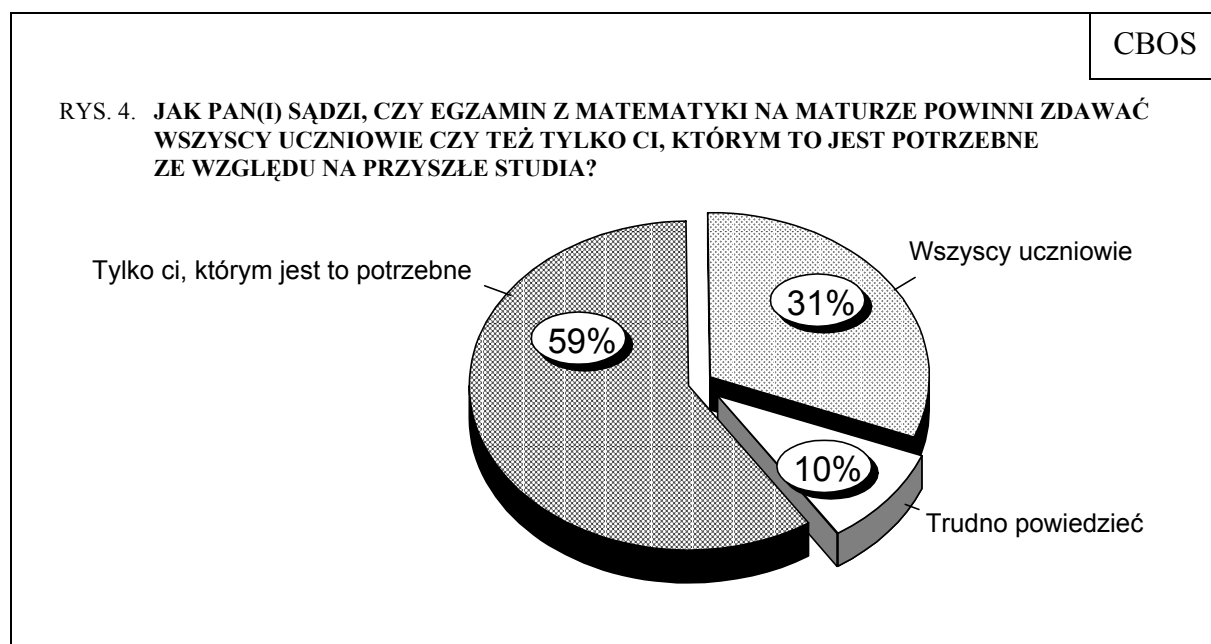

Wśród najmłodszych respondentów przeważa pogląd, że lepiej, jeśli maturzystów oceniać będą nauczyciele z danej szkoły (57%) niż niezależni eksperci (35%). Podobnie kształtują się opinie uczniów i studentów (odpowiednio: 56% i 36% wskazań). Natomiast wśród badanych, których dzieci uczą się w gimnazjum, więcej zwolenników ma ocenianie maturzystów przez ekspertów spoza szkoły niż przez nauczycieli (64% wobec 28%). Również wśród osób mających dzieci w szkole średniej przeważa opinia, że lepsze dla młodzieży są oceny niezależnych ekspertów (52%) niż nauczycieli z danej szkoły (41%). Wśród ankietowanych, którzy nie mają dzieci w wieku szkolnym, poglądy na ten temat są niemal równo podzielone i znacznie większy jest wśród nich odsetek niemających zdania.

Poglądy na temat systemu oceniania maturzystów wyraźnie powiązane są z poziomem wykształcenia ankietowanych - im wyższy, tym częstsza opinia, że jest lepiej, jeśli zdający egzamin dojrzałości oceniani są przez niezależnych ekspertów spoza szkoły. W dużej mierze może to wynikać stąd, że im niższe wykształcenie badanych, tym większy ich odsetek nie ma skryształizowanej opinii w tej sprawie. Jedynie wśród osób z wyższym wykształceniem znacznie mniej jest zwolenników oceniania maturzystów przez nauczycieli z danej szkoły (zob. tabele aneksowe). Ponadto ankietowani, którzy uznali decyzję o przesunięciu terminu wprowadzenia nowych matur za niesłuszną, nieco częściej są zwolennikami oceniania maturzystów przez niezależnych ekspertów.

SPRAWA MATEMATYKI

Matematyka nie cieszy się popularnością. Większość respondentów (59%) uważa, że egzamin maturalny z tego przedmiotu powinni zdawać tylko ci, którym jest to potrzebne ze względu na wybór kierunku studiów. Za obowiązkową matematyką dla wszystkich maturzystów opowiada się niespełna jedna trzecia ankietowanych (31%). W tej sprawie jedynie 10% badanych nie ma wyrobionego zdania.

Respondenci z wykształceniem średnim i wyższym częściej niż pozostali opowiadają się za tym, aby egzamin z matematyki na maturze zdawali tylko ci, którym jest to potrzebne. Rozwiązanie to popierają przede wszystkim, jak łatwo się domyślić, najmłodsi badani - w wieku od 18 do 24 lat (80%), jako że części z nich może to dotyczyć, oraz uczniowie i studenci (77%).

Ankietowani negatywnie oceniający rozporządzenie nowej minister oświaty, przesuujące termin nowej matury na 2005 rok, częściej niż zadowoleni z tej decyzji uważają, że matematyka powinna być obowiązkowa (odpowiednio: 42% i 29%), ale nawet wśród nich więcej jest przeciwników takiego rozwiązania (57%).

To, czy respondenci mają dzieci uczące się w szkole średniej lub w gimnazjum czy też nie, nie wykazuje istotnego związku z ich poglądami na sprawę obowiązkowego egzaminu z matematyki - jedni i drudzy równie często są jego przeciwnikami (lub zwolennikami).

Ponad połowa badanych uważa, że decyzja o przesunięciu terminu wprowadzenia nowej matury na 2005 rok jest słuszna. Również ponad połowa uznaje za dobre rozwiązanie to, że tegoroczni maturzyści mają możliwość dokonania wyboru, czy chcą zdawać starą czy nową maturę.

Matematyka nie jest lubiana - prawie trzy piąte badanych jest przeciwnych temu, by była ona obowiązkowym przedmiotem na maturze.

Opinie w sprawie systemu oceniania młodych ludzi zdających egzaminy maturalne są wyraźnie podzielone - nieco przeważają ci, którzy uważają, że lepiej jest, jeśli młodzież oceniają niezależni eksperci spoza szkoły.

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Nowa minister edukacji zdecydowała o przesunięciu terminu przeprowadzenia tzw. nowej matury do roku 2005, a więc do czasu, kiedy matura zdawać będzie młodzież objęta reformą edukacji. Czy uważa Pan(i), że decyzja o przesunięciu o kilka lat wprowadzenia nowych zasad egzaminu maturalnego jest słuszna czy też niesłuszna?

(%)

	Słuszna	Niesłuszna	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	56	17	27	968
Płeć				
Mężczyźni	57	17	26	462
Kobiety	55	17	29	506
Wiek				
18-24 lat	78	16	6	150
25-34	63	17	20	175
35-44	60	17	23	183
45-54	55	20	25	204
55-64	44	17	38	96
65 lat i więcej	31	14	56	161
Miejsce zamieszkania				
Wies	52	16	32	356
Miasto do 20 tys.	58	15	27	101
20-100 tys.	56	18	26	205
101-500 tys.	67	12	21	182
501 tys. i więcej mieszk.	50	26	24	125
Wykształcenie				
Podstawowe	44	15	41	290
Zasadnicze zawodowe	62	13	25	277
Średnie	61	20	19	309
Wyższe	58	27	16	91
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	61	24	15	59
Prac. umysł. niż. szczebla	61	16	23	90
Pracownicy fiz.-umysł.	70	14	16	78
Robotnicy wykwalifikowani	75	10	16	87
Robotnicy niewykwalifik.	56	22	23	35
Rolnicy	61	14	26	65
Pracujący na własny rach.	61	8	31	26
Bierni zawodowo				
Rezerwiści	37	22	41	117
Emeryci	39	12	49	182
Uczniowie i studenci	74	20	6	80
Bezrobotni	56	24	20	103
Gospodynie domowe i inni	55	20	25	44
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	65	20	16	159
społ. właścicieli				
prywatnych i państwa	61	18	20	76
sekt. pryw. poza rolnict.	65	14	22	164
prywatnym gosp. rolnym	61	13	26	69
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	54	23	23	124
276-399	58	21	21	84
400-549	61	13	26	201
550-799	61	14	25	134
Powyżej 799 zł	59	16	25	176
Ocena własnych war. mater.				
Złe	49	20	31	334
Średnie	58	15	28	452
Dobre	65	17	18	182
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	49	20	31	70
Raz w tygodniu	54	18	28	476
1-2 razy w miesiącu	56	16	27	162
Kilka razy w roku	58	16	27	178
W ogóle nie uczestniczy	67	14	19	79
Poglądy polityczne				
Lewica	66	11	22	328
Centrum	57	19	23	248
Prawica	45	29	26	157
Trudno powiedzieć	47	14	39	234

Tabela 2. Tegorocznymi maturzyści będą mogli sami wybrać, czy chcą zdawać maturę według starych zasad czy według nowych zasad, które miały być początkowo wprowadzone już w tym roku. Czy, Pana(i) zdaniem, taka możliwość wyboru - zdawanie matury według starych lub nowych zasad - jest rozwiązaniem dobrym czy też niedobrym dla tegorocznych maturzystów?

	Dobrym Niedobrym Trudno powiedzieć Liczba osób			
	(%)			
Ogółem	55	23	22	968
Płeć				
Mężczyźni	56	22	22	462
Kobiety	54	25	22	506
Wiek				
18-24 lat	67	29	3	150
25-34	66	23	11	175
35-44	55	25	20	183
45-54	57	24	19	204
55-64	45	20	35	96
65 lat i więcej	34	18	49	161
Miejsce zamieszkania				
Wies	50	18	32	356
Miasto do 20 tys.	50	34	16	101
20-100 tys.	63	17	21	205
101-500 tys.	59	26	15	182
501 tys. i więcej mieszk.	54	38	9	125
Wykształcenie				
Podstawowe	49	14	37	290
Zasadnicze zawodowe	58	20	22	277
Średnie	59	32	9	309
Wyższe	51	35	14	91
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	58	31	10	59
Prac. umysł. niż. szczebla	62	28	10	90
Pracownicy fiz.- umysł.	72	16	11	78
Robotnicy wykwalifikowani	67	24	10	87
Robotnicy niewykwalifik.	63	10	27	35
Rolnicy	46	23	32	65
Pracujący na własny rach.	62	21	17	26
Bierni zawodowo				
Renciści	47	21	32	117
Emeryci	36	19	45	182
Uczniowie i studenci	56	44	0	80
Bezrobotni	63	20	17	103
Gospodynie domowe i inni	55	27	18	44
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	65	23	13	159
spółce właścicieli	67	27	6	76
prywatnych i państwa	61	23	16	164
sekt. prYW. poza rolnict.	46	23	31	69
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	53	27	21	124
276-399	60	23	17	84
400-549	57	18	25	201
550-799	59	22	18	134
Powyżej 799 zł	49	33	18	176
Ocena własnych war. mater.				
Złe	53	23	25	334
Średnie	55	22	24	452
Dobre	59	29	12	182
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	49	19	33	70
Raz w tygodniu	50	28	22	476
1-2 razy w miesiącu	59	20	21	162
Kilka razy w roku	60	19	21	178
W ogóle nie uczestniczy	64	23	14	79
Poglądy polityczne				
Lewica	57	26	17	328
Centrum	57	24	19	248
Prawica	51	32	17	157
Trudno powiedzieć	52	13	35	234

Tabela 3. Jak Pan(i) uważa, czy dla młodzieży zdającej egzaminy maturalne jest lepiej: 1 - jeśli wyniki egzaminów oceniane są przez niezależnych ekspertów spoza szkoły; 2 - jeśli wyniki egzaminów oceniane są przez nauczycieli ze szkoły, w której młodzież się uczyła

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	43	39	18	968
Płeć				
Mężczyźni	46	37	17	462
Kobiety	40	41	18	506
Wiek				
18-24 lat	35	57	8	150
25-34	55	38	7	175
35-44	56	34	10	183
45-54	46	41	13	204
55-64	39	30	31	96
65 lat i więcej	22	34	44	161
Miejsce zamieszkania				
Wies	36	41	23	356
Miasto do 20 tys.	49	40	11	101
20-100 tys.	53	33	14	205
101-500 tys.	41	42	17	182
501 tys. i więcej mieszk.	47	40	12	125
Wykształcenie				
Podstawowe	29	40	31	290
Zasadnicze zawodowe	45	39	16	277
Średnie	50	41	9	309
Wyższe	59	33	9	91
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	62	29	9	59
Prac.umysł.hiz.szczebła	56	38	6	90
Pracownicy fiz.- umysł.	44	48	8	78
Robotnicy wykwalifikowani	54	34	13	87
Robotnicy niewykwalifik.	48	43	8	35
Rolnicy	51	37	13	65
Pracujący na własny rach.	62	27	11	26
Bierni zawodowo				
Renciści	40	32	28	117
Emeryci	24	37	39	182
Uczniowie i studenci	36	56	7	80
Bezrobotni	44	40	16	103
Gospodynie domowe i inni	38	58	5	44
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	52	40	8	159
spółce właścicieli	41	48	10	76
prywatnych i państwa	62	26	12	164
sekt. pryw. poza rolnict.	51	35	14	69
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	48	37	15	124
276-399	40	47	12	84
400-549	40	36	24	201
550-799	50	35	15	134
Powyżej 799 zł	51	40	10	176
Ocena własnych war. mater.				
Złe	42	38	21	334
Średnie	41	42	17	452
Dobre	51	36	13	182
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	48	35	17	70
Raz w tygodniu	42	39	19	476
1-2 razy w miesiącu	33	49	18	162
Kilka razy w roku	52	34	14	178
W ogóle nie uczestniczy	46	34	20	79
Poglądy polityczne				
Lewica	44	39	17	328
Centrum	49	38	13	248
Prawica	49	39	12	157
Trudno powiedzieć	32	42	26	234

Tabela 4. Jak Pan(i) sądzi, czy egzamin z matematyki na maturze powinni zdawać wszyscy uczniowie czy też tylko ci, którym to jest potrzebne ze względu na przyszłe studia? 1 - Wszyscy uczniowie; 2 - tylko ci, którym jest to potrzebne

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	59	10	966
Płeć				
Mężczyźni	35	55	10	461
Kobiety	27	62	12	505
Wiek				
18-24 lat	20	80	0	150
25-34	33	62	5	175
35-44	33	61	6	182
45-54	35	57	8	204
55-64	23	54	23	96
65 lat i więcej	35	37	27	161
Miejsce zamieszkania				
Wies	33	52	15	354
Miasto do 20 tys.	37	54	9	101
20-100 tys.	29	62	8	205
101-500 tys.	28	64	8	182
501 tys. i więcej mieszk.	26	67	7	125
Wykształcenie				
Podstawowe	29	50	21	289
Zasadnicze zawodowe	35	54	11	276
Średnie	29	69	2	309
Wyższe	30	66	5	91
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	30	64	6	59
Prac.umysł.hiz.szczebła	27	69	5	90
Pracownicy fiz.- umysł.	25	71	4	78
Robotnicy wykwalifikowani	34	62	4	87
Robotnicy niewykwalifik.	41	50	9	35
Rolnicy	35	55	10	65
Pracujący na własny rach.	41	48	12	26
Bierni zawodowo				
Renciści	29	56	15	116
Emeryci	28	47	25	182
Uczniowie i studenci	23	77	0	80
Bezrobotni	38	54	8	102
Gospodynie domowe i inni	37	51	12	44
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	28	66	5	159
spółce właścicieli	29	66	5	76
prywatnych i państwa	34	59	7	164
sekt. pryw. poza rolnict.	37	53	10	69
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	31	60	9	124
276-399	38	57	6	84
400-549	33	55	13	201
550-799	24	63	13	134
Powyżej 799 zł	36	59	5	176
Ocena własnych war. mater.				
Złe	31	55	14	332
Średnie	31	59	10	452
Dobre	29	64	8	182
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	31	58	11	70
Raz w tygodniu	33	56	11	475
1-2 razy w miesiącu	25	62	13	162
Kilka razy w roku	29	64	7	178
W ogóle nie uczestniczy	34	53	13	79
Poglądy polityczne				
Lewica	31	59	10	328
Centrum	34	62	5	248
Prawica	28	66	6	157
Trudno powiedzieć	30	49	21	232